

Kirkegårdscafé – hvad er det?

Af Inge Kallestrup

Formand for kirkegårdsbestyrelsen ved Silkeborg Kirkegårde og Krematorium

Jeg har været medlem af kirkegårdsbestyrelsen for Silkeborg Kirkegårde og Krematorium i ti år, de sidste fire år som formand. Kirkegårdsbestyrelsen består af tre medlemmer fra Mariehøj menighedsråd og tre fra Silkeborg menighedsråd. Jeg blev tilbage i 2012-13 meget inspireret af Elof Westergaard på dette tidspunkt præst i Mariehøj Sogn og provst i Silkeborg: Han fortalte, at han havde besøgt en café på en kirkegård i Irland, og det måtte da også kunne lade sig gøre på en eller anden måde her i Silkeborg, tænkte jeg.

I referatet fra kirkegårdsbestyrelsens møde den 13. august 2013 kan man læse følgende:

”Inge er tovholder på ideen, som hun drøfter nærmere med Elof Westergaard. Der vil, hvis projektet sættes i gang, være brug for frivillige. Caféen kan huses i kapellets tekøkken, f.eks. hver anden mandag om formiddagen.”

Senere, den 26. november 2013: ”Kirkegårdscaféen kører, og de frivillige er indstillet på at være stædige og arbejde for flere gæster!”

Den 20. februar 2014 ”Kirkegårdscaféen går sin stille gang, få besøgende, men fortsætter. Inge vil forsøge at udvide åbningstiden til hver mandag og finde 1-2 frivillige mere.”

Kirkegårdscaféen har fundet sin form, og det er et meget enkelt koncept: Jeg og/eller en anden frivillig sørger for kaffe og brød hver mandag fra kl. 10 til 12. På kirkegården er der i kapellet et lille tekøkken, hvor der kan sidde op til seks personer – der er sjældent så mange gæster på en gang.

Vi opkræver ikke betaling, kirkegårdslederen mener, det er dyrere at administrere indbetalinger end at nøjes med at afholde de meget begrænsede udgifter.

Vi stiller skilte op, når caféen er åben, den bliver omtalt på hjemmeside og Facebook, af og til nævnt fra prædikestolen, og Midtjyllands Avis har skrevet om initiativet.

Besøgstallet svinger fra en til fire-fem gæster i løbet af åbningstiden – og hvis der ikke er nogen, der selv finder vej, så går jeg ofte ud på kirkegården og snakker og inviterer på en kop kaffe eller te. Der er næsten altid nogle, som har lyst til at komme ind.

Det er blevet til mange samtaler med gravstedsbrugere og andre gæster på kirkegården.

En dame, som gik alene og så trist ud, kontaktede jeg og spurgte, om hun havde lyst til en kop kaffe: "Nej, jeg ved ikke, hvordan jeg vil begraves." Jeg foreslog, at vi skulle gå en tur på kirkegården for at se på de mange forskellige gravstedsformer. Det blev til en lang tur, og vi sluttede med kaffe og boller i caféen.

Andre besøgende vil gerne snakke om deres, eller deres kæres, forhold til kremering/bisættelse og jordbegravelse. Der er det vores opgave at lytte og evt. henvise til de offentlige rundvisninger på kirkegården, hvor der også er mulighed for et besøg i krematoriet.

Der har et par gange været besøg af en gravstedsbruger, som kom for at få luft for sin utilfredshed med et eller andet ved

Kirkegårdscafé, Silkeborg Kirkegård. Foto: Inge Kallestrup.

I coronaens tid er kirke-
gårdscaféen rykket udendørs.
Foto: Inge Kallestrup.

sit gravsted. Jeg tager gerne imod, og som regel hjælper det med en snak og måske et besøg på det omtalte gravsted, ellers henviser jeg til kirkegårdskontoret.

Flere gravstedsbrugere har givet udtryk for, at de nye gravsteder med græs imellem og uden hække er en god mulighed for at komme i snak med andre, som er på besøg ved deres gravsted. Samtalerne handler også om død, sorg og ensomhed og om børn og børnebørn, strikkesøj og ideer til vandretur og meget mere. Nogle af vore gæster kommer ind for at få varmen og en snak over en kop kaffe, andre har fundet ud af, at mine boller med hjemmelavet marmelade smager godt, og kommer igen.

For et års tid siden var der bagage ved kirkegårdens uden-dørs toilettdør. Personalet fortalte, at der af og til var en hjem-løs, som overnattede der. Min første tanke var, ham må jeg invitere ind, min næste tanke var, hvordan får jeg gjort rent efter ham, og hvad nu hvis der kommer andre. Jeg stillede mig lidt fra toilettdøren og råbte: "Der er kaffe og nybagte boller i caféen." Døren gik op, og ud kom en nydelig nybarberet herre med vådt hår, han bad om en klud, så han kunne gøre rent efter sig (hvad kan jeg så lære af det? man skal altid tænke positivt om sine medmennesker). Han var vores før-

ste gæst den dag, spiste godt og nød sin kaffe, medens han fortalte om sin barndom i et meget religiøst adventisthjem, om brudte løfter og svære tider og mange år på landevejen. Han var nødt til at finde skjulte steder at sove, ellers blev han overfaldet af andre hjemløse, fordi han lignede en, der kunne have penge på sig. Da jeg spurgte, hvordan han fandt det næste overnatningssted, sagde han: "Jeg har altid Gud med mig, så det snakker jeg med ham om."

I dette forår fik kirkegården tre borde-bænke-sæt. Det var, som havde vi forudset covid-19-krisen, for det betyder, at caféen kan holdes ude hver mandag. Det har givet kontakt til flere gravstedsbrugere og andre besøgende, som stopper op og får en kop kaffe. En gæst sagde for nylig, at hvis hun havde læst om en café på kirkegården, så ville hun have tænkt, at det kan man da ikke! Men hun sagde: "Hvor er det dog en god ide."

Som formand for kirkegårdsbestyrelsen har caféen givet mig en god kontakt til personalet på kirkegården og til mange gravstedsbrugere og andre besøgende på kirkegården. De mange samtaler på kirkegården har givet mig et bredt syn på liv og død og begravelse på mange måder. Nogle gravstedsbrugere kommer igen og spørger ind til det, vi snakkede om sidst, eller fortæller, at nu har de skrevet "Min sidste vilje". Jeg håber og tror, at de mange samtaler er med til at åbne op til hverdagslivet, så flere borgere i Silkeborg besøger kirkegården og får et ønske om at gå på opdagelse i de smukke omgivelser.

Elof Westergaard: "Jeg så gerne, at kirkegården blev brugt endnu mere, end det er tilfældet i dag. Her kunne f.eks. være en lille café, hvor man kunne drikke en kop kaffe, sådan som jeg bl.a. har oplevet det i Irland".¹

Note

1. Citatet stammer fra artikel af Susanne Niskanen, "Silkeborg Kirkegård fortæller byens historie", *Midtjyllands Avis* 11. juli 2013.